



การศึกษาศักยภาพของแหล่งน้ำพุร้อนที่เหมาะสม
เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมสุขภาพ
กรณีศึกษา : จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย



ว่าที่ร้อยตรี นวรัตน์ เพชรดำรงกร

อภินันท์นาการ
ห้องสมุดคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2541

ISBN 974 - 661 - 040 - 6

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

3736536 ENAT/M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร : วท.ม.
(เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร)

ศัพท์สำคัญ : ศักยภาพ / น้ำพุร้อน / สุขภาพ

ว่าที่ร้อยตรี นวรัตน์ เพชรดำรงกร : การศึกษาศักยภาพของแหล่งน้ำพุร้อนที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมสุขภาพ [THE STUDY ON A POTENTIAL OF APPROPRIATE GEOTHERMAL SPRINGS FOR HEALTH PROMOTION (A CASE STUDY IN UPPER-AREA OF NORTHERN THAILAND)] คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สมพงษ์ ธงไชย,วท.ม.,มนตรี จุลสมัย,พ.บ.,Ph.D.,พลยุทธ สุขสมิติ,วท.ม.,Ph.D.,เกษม กุลประดิษฐ์, วท.ม.,212 หน้า. ISBN 974 – 661 – 040 - 6

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงศักยภาพของแหล่งน้ำพุร้อนในการใช้ประโยชน์เพื่อการส่งเสริมสุขภาพโดยศึกษาปัจจัยที่สำคัญคือ ปริมาณสารละลายแร่ธาตุ อุณหภูมิ ความพร้อมในสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งน้ำพุร้อน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกของแหล่งน้ำพุร้อน ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย และนำไปวิเคราะห์และจัดลำดับความเหมาะสมของแหล่งน้ำพุร้อนที่มีศักยภาพในการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน

จากการศึกษาพบว่าแหล่งน้ำพุร้อนที่มีศักยภาพเหมาะสมที่สุดในการใช้ส่งเสริมสุขภาพแยกเป็นรายจังหวัด ได้แก่ 1.จังหวัดเชียงราย แหล่งน้ำพุร้อนโป่งน้ำร้อน อำเภอแม่จัน, 2.จังหวัดเชียงใหม่ แหล่งน้ำพุร้อนโป่งฮ่อม อำเภอสันกำแพง, 3.จังหวัดแม่ฮ่องสอน แหล่งน้ำพุร้อนหนองแห้ง อำเภอขุนยวม, 4.จังหวัดลำพูน แหล่งน้ำพุร้อนหนองหล่ม อำเภอเมือง, 5.จังหวัดลำปาง แหล่งน้ำพุร้อนแจ้ซ้อน กิ่งอำเภอเมืองปาน, 6.จังหวัดแพร่ แหล่งน้ำพุร้อนปันเจน อำเภอวังชิ้น สำหรับจังหวัดน่าน และจังหวัดพะเยา ไม่พบแหล่งน้ำพุร้อนที่มีความเหมาะสม เมื่อทำการจัดลำดับความเหมาะสมของแหล่งน้ำพุร้อนในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ของประเทศไทย พบว่าแหล่งน้ำพุร้อนที่มีศักยภาพที่เหมาะสมที่สุด คือ แหล่งน้ำพุร้อนโป่งฮ่อม อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่



3736536 ENAT/M : MAJOR : APPROPRIATE TECHNOLOGY FOR RESOURCE DEVELOPMENT ; M.Sc.(APPROPRIATE TECHNOLOGY FOR RESOURCE DEVELOPMENT)

KEY WORD : POTENTIAL/GEOTHERMAL/HEALTH

Sub.Lut.NAWARAT PETDUMRONGGON : THE STUDY ON A POTENTIAL OF APPROPRIATE GEOTHERMAL SPRINGS FOR HEALTH PROMOTION (A CASE STUDY IN UPPER-AREA OF NORTHERN THAILAND). THESIS ADVISOR : SOMPONG THONGCHAI, M.Sc. MONTHREE CHULASAMAYA, M.D. PONLAYUTH SOOKSAMITI, PhD. KASEM KULAPRADIT, M.Sc. 212 p. ISBN 974 – 661 – 040 – 1

The objective of this study is to examine the potential of geothermal springs in the upper-area of Northern Thailand for health promotion. Four factors, level of dissolved minerals, temperature, appropriate facilities at hot spring and external environment of each hot spring were investigated and analyzed. The results were subsequently employed for ranking these hot springs in terms of their potential for health promotion in the upper-area of Northern Thailand.

With respect to their potential by province, the most appropriate hot spring in Chiang Rai was Phong Nam Ron hot spring at Amphoe Mae Chan, in Chiang Mai was Pong Hom hot spring at Amphoe San Kamphaeng, in Mae Hong Sorn was Nong Haeng hot spring at Amphoe Khun Yuam, in Lamphun was Nong Lom hot spring at Amphoe Muang, in Lampang was Chae Son hot spring at Amphoe Muang Pan, in Phrae was Pan Jan hot spring at Amphoe Wang Chin. However, there were no appropriate hot springs in Nan and Payao. And the most appropriate hot spring in upper-area of Northern Thailand was Pong Hom hot spring at Amphoe San Kamphaeng in Chiang Mai.

